

36 Een klein kaarsje op een grote kist

BEGRAFENIS

Marly heeft vandaag haar mooie roze jurk aangedaan. Die vond opa altijd zo mooi. Als hij haar kan zien, is hij vast heel trots op haar. Vandaag wordt opa begraven. Dat betekent dat de kist, met opa erin, in de grond wordt gedaan. Best een gek idee, vindt Marly.

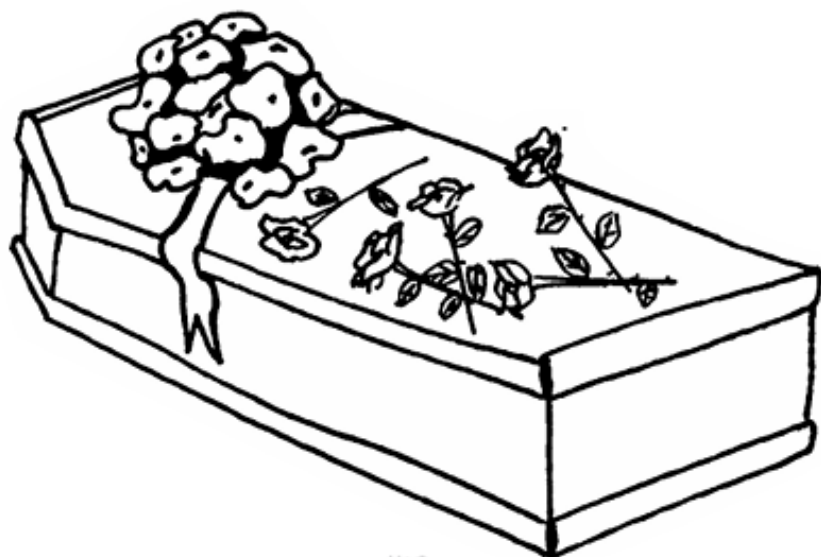
Bij het huis van opa en oma is het druk.

Iedereen mag nog een keertje bij opa kijken. Opa ligt nu in de kist, maar de deksel ligt er nog naast.

Dan kunnen ze hem nog even aanraken, of een zoen geven.

"Och lief opaatje, nu zie ik je nooit meer", zegt Marly verdrietig. Ze aait over opa's hoofd. Ze geeft opa nog een laatste kusje op zijn hoofd. Mama geeft haar een hand en neemt haar mee.

In de kamer staan twee mannen met een zwart pak en een hoge hoed.

"Dit zijn de mensen van de begrafenisvereniging", legt mama uit. "Zij doen de kist dicht en rijden straks in de auto met opa erin." Als de kist gesloten is, mogen mama, tante Mariska en oom Ton helpen om de kist in de lange, zwarte auto te zetten. "Help jij ook mee?" vraagt een meneer met een zwart pak en een hoge hoed. Marly knikt. Natuurlijk wil ze dat! Zo kan ze toch nog iets voor opa doen.

Oma stapt bij mama en Marly in de auto. Ze heeft een donkerblauwe jurk aan en een zwarte jas.

Dat hebben mensen vaak bij een begrafenis.

Als ze de kerk binnenlopen staat de kist al voor in de kerk. Er staat een mooie foto bovenop. Marly wordt weer een beetje verdrietig als ze de foto ziet. Opa staat zo vrolijk op de foto. En nu ziet ze hem nooit meer.

Als de dienst begint, ziet Marly dat er een heleboel mensen in de kerk zitten.

Ze herkent oude tantes, buurvrouwen en mensen van mama's werk. De dominee roept haar nichtje Josje en Marly naar voren.

Ze mogen samen een klein kaarsje aansteken. Een kaarsje om nog even aan opa te denken.

Ze zetten het kleine kaarsje op de grote, bruine kist.

Iedereen is heel erg stil. Ze durven niks te zeggen.

Het orgel speelt trieste muziek. Veel mensen huilen. Marly nu even niet.

Als de dienst is afgelopen, loopt iedereen naar buiten. Marly mag weer helpen om de kist in de grote auto te dragen.

De auto rijdt heel langzaam naar de begraafplaats waar opa wordt begraven.

De mensen lopen achter de auto aan. Zo langzaam rijdt-ie. Oma loopt ook mee. Mama houdt haar een beetje vast.

Gelukkig is de begraafplaats dichtbij. Vlak naast de kerk.

Als ze bij de begraafplaats zijn, stopt de auto. De mannen tillen de kist uit de auto en zetten 'm op een karretje. Een lange stoet van mensen in zwarte kleren wacht geduldig.

Opa wordt langzaam naar het graf gereden.

Het graf is eigenlijk een gat in de grond. De modder ligt er nog naast.

"Moet opa in dat gat?" vraagt Marly. Mama knikt.

"Is opa straks dan helemaal weg?"

"Zijn lichaam is er niet meer. Maar opa blijft leven in ons hart", vertelt mama. Daar begrijpt Marly niks van. Opa is toch dood? Hoe kan hij nou leven in haar hart?

Mama legt uit dat iemand die je lief vindt, voor altijd in je hart zit. Ook als hij dood is.

Marly begrijpt het niet helemaal, maar ze vindt het een fijn idee! Als de mannen de kist in het grote gat hebben getild, mag Marly een roos op de kist leggen. Samen met Josje en de andere kinderen die er zijn. Marly vindt het prachtig, al die rode rozen op de kale, bruine kist.

Als ze de begraafplaats aflopen krijgt Marly een raar gevoel in haar buik.

Het is net of ze opa nu in de steek laat.

Mama belooft haar dat ze elke zondag even bij het graf van opa gaan kijken. "Dan zetten we er mooie plantjes bij. Zo maken we er een prachtig tuintje van."

Marly knikt. Wat een goed idee! Dan neemt zij haar harkje en gietertje mee.

Meer info en inspiratie:

www.grootenklein.nl

Volg ons op:

[instagram.com/tischa_neve](https://www.instagram.com/tischa_neve)

[facebook.com/opvoedcursussen](https://www.facebook.com/opvoedcursussen)

Tischa's tips
voor ouders

Tischa's tips voor ouders

- Betrek kinderen bij de begrafenis als er iemand die dicht bij jullie staat overlijdt. Laat bloemen op de kist leggen, een kaarsje aansteken of een ballon oplaten. Een kind dat oud genoeg is, kun je laten meedenken over dit soort rituelen; dat geeft een gevoel van controle.
- Zorg eventueel voor een extra vertrouwd persoon die als het nodig is even met de kinderen naar buiten kan tijdens de dienst als ze het niet volhouden of willen praten. Zo kun jij je richten op de begrafenis zelf.
- Natuurlijk kunnen kinderen het (net als wij) een tijdje moeilijk hebben. Een (kleine) terugval op een ontwikkelingsgebied, verdrietige momenten, boosheid of stillletjes zijn; het kan allemaal. Kinderen hebben de gave heel erg in het hier en nu te leven, dus moeilijke momenten en gewoon weer blij zijn en spelen wisselen elkaar meestal snel af. Hou het bespreekbaar, kijk foto's en praat samen zo nu en dan over de overleden persoon.
- Toon gerust je eigen verdriet, maar hou dat wel behapbaar, zodat je kind je niet de hele tijd verdrietig ziet. Kinderen hebben de neiging hun ouders te sparen en dat kan ten koste gaan van hun eigen verwerking of emoties.
- Maak je je zorgen of duurt het rouwen van je kind erg lang? Bespreek eens hoe het op school gaat en neem contact op met je huisarts of een specialist op dit gebied. Die kan samen met jou kijken of hulp (al) nodig is.